

Anna Lindh: Almedalstal 1999

Talare

Anna Lindh
Politiker

Datum

15 juli 1999

Plats

Almedalen

Omständigheter

Anna Lindhs tal i Almedalen den 15 juli 1999.

Det är roligt att vara här.

Det är också en speciell känsla vara här, där mina förebilder Olof Palme och Ingvar Carlsson stått, och där jag faktiskt haft glädjen att lyssna på Olof Palme flera gånger.

En fråga som har återkommit under alla dessa år är – kommunikationerna. Gotland är inte bara en underbar turistö – det är också en spännande mötesplats och ett centrum för Östersjösamarbete. Kanske ännu mer i dag än på Olofs tid, eftersom vi inte längre har någon osynlig mur kvar öster om Gotland. Här träffas politiska ledare, kyrkliga ledare, forskare. Men, är man frestad att tillägga, inte på grund av kommunikationerna utan trots kommunikationerna.

Jag vill aldrig ge löften på andra områden än mina egna, men jag kan ju konstatera att åtminstone ytterligare fyra ministrar den här veckan fått uppleva hur bristfälliga kommunikationerna är. Ändå är vi här mitt under högsäsong när de fungerar som bäst. Vi tar med oss frågan tillbaka till regeringen!

Visby och Gotland ligger mitt i Östersjön – men också mitt i världen.

I dag är det tydligare hur än någonsin förr hur sammanflätat det lokala och det globala är, hur utvecklingen hänger samman.

Låt mig ta narkotikan som ett exempel. Det känns avlägset här i Almedalen just nu, men även i Visby är det säkert många ungdomar som i kväll kommer att pröva narkotika. En del av den narkotikan kommer från Colombia.

För två veckor sedan var jag i Colombia, i huvudstaden Bogota. Där vaknar

kartongbarnen varje morgon I ett land på gränsen till inbördeskrig.

Kartongbarnen står lägst i rang bland de tusentals gatubarnen. De sover i gamla kartonger ute på gatan. Andra barn trängs i rivningshus.

Gemensamt för alla dessa tunna och smutsiga ungar är narkotikan. De säljer den, de missbrukar den, de har rymt från missbrukande föräldrar. De är slagna, ibland våldtagna, alltid övergivna.

Det jag såg i fattigkvarteren, i knarkkvarteren, där kommer jag aldrig att glömma. Fattigdomen har jag sett förr. Kåkstäder och armod likaså.

Men aldrig den förnedring jag såg i Bogotas fattigkvarter. Människospillror I jakt på pengar för mer droger. En rödgråten kvinna kom med ett paket i sin armar – ett barn, men levde det? En man i skitiga lumpor försökte sälja en blyertspenna till alla som passerade honom. Sopsäckarna från andra kvarter tömdes i ett gathörn. Människor rev och slet för att se om det fanns några matrester, några renare paltor, något att använda.

På barnhemmet – eller rättare sagt, den tillfälliga uppehållsplatsen för barn – fanns gatubarn mellan fem och femton. Några hade rädda ögon, andra nyfikna. Jag har själv två pojkar – fem och åtta år gamla. Här kom jämnåriga pojkar med ögon dimmiga av droger, med kartonger på gatan som enda hemvist. De flesta av dem var barn till narkomaner eller barn till flyktingar.

800 människor om dagen flyr från sina hem i Colombia. De flyr från narkotikaproducenter som odlar upp nya områden eller köper upp mark för att kunna transportera narkotikan – 10 procent av marken har köpts upp av narkotikaintressen. Eller de flyr från strider mellan gerillan, som delvis livnär sig på narkotikainkomster, och regeringen som vill ersätta narkotikaodlingarna med alternativa grödor.

Men det handlar inte bara om narkotika, utan också om gigantiska inkomstskillnader och orättvisor, om människor som ser narkotikan som vägen ur den extrema fattigdomen, om andra som i narkotikan ser möjligheten till den extrema rikedomen.

Och var och en som provar narkotika kanske bidrar till att ännu ett barn

hamnar bland kartongerna på gatan i Bogota. Det är efterfrågan på knark från Europa och USA som gör att knarkbaronerna odlar upp ytterligare områden. Det är i deras spår bönder flyr till städerna och kriget styr mellan gerillan och regeringen.

När vi säger nej till narkotika – och den svenska regeringen ger stöd till den efterlängta fredsprocessen i Colombia – då bidrar vi inte bara till fred i Colombia. Då minskar vi knarket i Stockholm och Visby. Då skyddar vi både gatubarnen i Colombia och våra egna ungdomar från narkotika.

Narkotikan är ett exempel på hur inrikespolitik och utrikespolitik flyter samman. Det visar att det som är viktigt för vår svenska välfärd och säkerhet är viktigt internationellt och vice versa.

Det är extra tydligt på Gotland, som varit ett centrum för Östersjöhandel sedan 1000 år och som idag möter både det positiva – Östersjöturismen – och det negativa – oljeutsläpp och miljöförstöring.

Det var inte länge sedan jag stod här på Gotland som miljöminister. En kall vintervinterdag såg vi oljeskadade alfåglar efter stränderna. Ytterligare en snål skeppare hade sköljt tankarna till sjöss istället för att lämna spilloljan i hamn. Många eldsjälur fick ta hand om de skadade och döda fåglarna.

Miljöfrågorna visar också hur viktigt det är med internationellt samarbete.

När Göran Persson blev statsminister drev han bl.a. att EU skulle visa vägen till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Det fick han mycket kritik för – i Sverige. Här sa många att det var orealistiskt. Men andra länder hakade på.

Idag är det en av huvudfrågorna i EU-samarbetet. Det är därför också bra och naturligt att Margot Wallström får den tunga, viktiga och framtidsinriktade miljöportföljen i EU.

När Carl Bildt och Anders Wijkman förklarar att de tänker försöka övertyga andra moderater och kristdemokrater i EU att rösta emot henne är det ett tragiskt uttryck för hur de sätter ett krasst partiintresse före svenska intressen,

personlig revanschlusta före miljöengagemanget.

Sverige har utmärkt sig i EU i kampen mot försurningen, i arbetet mot de farliga kemikalierna och för renare transporter – vi önskar Margot lycka till i hennes viktiga arbete för miljön och för Europa!

När jag var miljöminister startade vi arbetet på en Agenda 21 för Östersjön. Ett samarbete i hela Östersjöregionen för renare transporter, miljövänligt jordbruk, bästa miljöteknik i industrin, lokala miljöprojekt som involverar skolor och kommuner.

Kort sagt : en hållbar utveckling. En Östersjö som är till glädje för kommande generationer. Vi vill ju att även våra barnbarnska ska kunna njuta av somrarna runt Östersjön.

Som utrikesminister har jag upptäckt vilket intresse Östersjösamarbetet väcker också hos utrikesministrar på Balkan och i Södra Afrika. De är kanske inte så intresserade av just gödselplattan jag invigde i Litauen, reningsverket i Lettland eller karpdamarna på Gotland – men de är intresserade av det som en modell för fredsarbete. Miljöarbetet knyter länderna samman.

Östersjösamarbetet bidrar till att förhindra krig och konflikter. Här har vi något att lära ut – inte minst på högskolan i Visby. Jag vill gratulera er gotlänningar till högskolan. Det är verkligen bra och framgångsrik och den kommer att kunna utvecklas än mer i framtiden. I Visby är utvecklingen tydlig. Ringmuren byggdes för att utestänga inkräktare. Idag lockar den turister från världens alla hörn. Förr var Östersjön stridens hav – idag är det fredens hav.

Det är tillsammans vi kan avstyra morgondagens konflikter. Brottsligheten, miljöhoten, de globala hoten.

Därför är den internationella politiken så viktig.

Förr, bara vi går tillbaka tio år, innan Berlinmurens fall, så var internationell politisk styrka liktydigt med militär styrka. Nu är det snarare ekonomisk styrka. Och när den ekonomiska styrkan är alltför ojämnt fördelad så får vi nya spänningar, inom länder och mellan länder.

I Kapstaden i Sydafrika bor en stor del av den svarta befolkningen i kåkstäder. Utan vatten, utan toaletter. Från kåkstäderna kan man se den vita överklassens villor. På deras gräsmattor snurrar vattenspridarna. På de höga vita grindarna syns skyltarna ”armed response”. Idag sprider sig skräcken för våldet och kriminaliteten och hotar att förgifta hela samhället.

Samma sak kunde jag se i Rio. Där bor de fattiga i träskjul på kullarna. Därifrån har de utsikt över det vackra livet på Copacabana. Klassklyftorna är stora. Kriminaliteten härjar.

Vi kan stanna i Europa. I flertalet fina turiststäder i Europa finns det kvarter där turisterna vet att de absolut inte får gå.

Låt oss aldrig behöva bli så rädda i Sverige.

Vi har fått otäcka påminnelser de senaste månaderna att tryggheten inte kan tas för givet. Attackerna på poliser och journalister verkar ha både en grumlig nazistisk grund och en allmänkriminell.

Jag kommer aldrig att acceptera att vare sig Tony Ohlsson eller någon annan slipper det personliga ansvaret för sina handlingar genom att ansvaret istället lastas samhällsutvecklingen. Varje människa är ansvarig för sina handlingar. Varje nazist är ansvarig för sina ideal. Varje kriminell för sina handlingar.

Men vi ska inte underlätta rekryteringen av nya nazister, eller nya kriminella, genom att låta spänningarna öka mellan olika grupper i samhället. Det ger inte bara ett bättre samhälle i Rosengård i Malmö och Skärholmen i Stockholm när klasskillnaderna minskar. Det ger också bättre samhällen i Vellinge och Djursholm när man slipper oroa sig för de ökade spänningarna och kriminaliteten som följer i klassklyftornas spår.

Därför är det också en viktig uppgift för politiken, både nationellt och internationellt, att verka för minskade klyftor och större rättvisa. Pengarna styr, i dagens globalisering, kanske än mer än tidigare.

Det gamla budskapet att solidaritet inte får göra halt vid gränserna gäller mer än någonsin i en värld där det ömsesidiga beroendet blir allt starkare. Därför krävs också internationell samverkan i Europa och globalt. När det blir våldsamma

ekonomiska förändringar som bara gynnar några få så föder det gärna nya konflikter. Därför måste marknaden vara underordnad demokratin.

Det handlar om att både utnyttja marknadens och globaliseringens förmåga att skapa tillväxt och vinster – men samtidigt styra och tämja för att skapa ett bra samhälle.

Nu går det allt bättre för Sverige.

Häromdagen läste jag i tidningen att det är fler som har råd att åka på semester nu.

Vi kan se att allt fler får jobb – 130.000 nya jobb bara på ett år. Sverige har fått så stark ekonomi att vi hyllas internationellt. Vi har starkaste satsningen på IT, forskning och utveckling.

Men det finns också en annan verklighet.

Grannen jag möter i Stockholm, som går arbetslös trots de bättre tiderna – och som egentligen lider mer av arbetslösheten nu när alla talar om hur det blivit lättare att få jobb.

Skolbarnen som aldrig får åka på semester, som får hålla till på gator och torg när andra åker till landet.

Barnen som är räddare för skolgården än för kriget eller miljöförstöringen, barn som inte får tillräckliga kunskaper i skolan.

Det är särskilt viktigt för mig som socialdemokrat att se problemen, det är viktigt att vi driver samhällskritiken – men också självkritiken.

Nu måste vi använda de nya resurser vi får i de goda ekonomiska tiderna till att minska skillnaderna i det svenska samhället, till att ge alla barn en bra uppväxt och minska risken för de nya klyftorna.

Alla människors lika värde är principen. Bra skola, uppväxt och miljö är praktiken.

Även internationellt kan vi se hur klyftorna har ökat. Tidningarna har refererat den nya FN-rapporten som talar om ökade skillnader och klyftor. 1.3 miljarder människor lever på mindre än åtta kronor om dagen.

Men det finns också något som är uppmuntrande. Fler kan läsa – fler lever längre och mänskliga rättigheter respekteras mer än någonsin tidigare. Den globalisering som leder till ökade ekonomiska skillnader leder också till större kunskap om mänskliga rättigheter i hela världen.

Kriget i Kosovo var unikt i ett avseende: NATO:s angrepp hade inte sin grund i maktpolitik eller resurser eller territoriella anspråk utan i mänskliga rättigheter. Demokratierna kunde helt enkelt inte acceptera Milosevics aggression mot oskyldiga människor. Kosovo visade oss hur viktigt det är med europeiskt samarbete. Det är inte krig, utan medlemskap i EU som långsiktigt kan ge fred på Balkan.

Kosovo påminner oss om att det är viktigt att fortsätta verka för att mänskliga rättigheter respekteras för att förebygga krig. Att den internationella rätten måste utvecklas så den blir mer garant för mänskliga rättigheter än för staters rätt att bestämma själva. Att FN måste stärkas och utvecklas, för att klara rollen som världsdомstol. Att det är viktigt med den världsomfattande internationell domstol som ska kunna ta upp brott mot mänskligheten. Men det lär dröja innan tillräckligt många länder accepterat den – hittills har bl.a. USA, Kina, Iran, Irak och Algeriet röstat mot.

Kampen för mänskliga rättigheter förs inte bara uppifrån utan också nedifrån. Runt om i världen finns tusentals och åter tusentals grupper, organisationer, kyrkor, fackliga organisationer och många andra som arbetar för att hävda de mänskliga rättigheternas principer.

Det handlar om rätten att demonstrera i Iran. Om rätten att rösta i Kina. Om kvinnors rätt i Afghanistan. Om att avskaffa dödstraffet i USA och hela Europa. Om kurdiska barns rätt till sitt språk i Turkiet. Om kampen mot barnarbete i Pakistan.

Taggar

1990-tal, 1999, Almedalen, Kvinna, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/anna-lindh-almedalstal-1999>